

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 31 במרץ 2023

Q1

דוח מונגש

תוכן העניינים

ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים 175

181	5. ממשל תאגידי
181	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
200	7. נספחים
209	מילון מונחים
211	אינדקס

א. דוח הדירקטוריון וההנהלה 5

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
40	3. סקירת הסיכונים
66	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי 67

ג. תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2023 69

73	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
81	ביאורים לדוחות הכספיים

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 31 במרץ 2023

תוכן העניינים

40	3. סקירת הסיכונים	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
40	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	11	1.1. מידע צופה פני עתיד
40	3.2. סיכון אשראי	11	1.2. מידע כספי תמציתי
62	3.3. סיכון שוק	14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
64	3.4. סיכון נזילות ומימון	14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
65	3.5. סיכון צינת	16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
65	3.6. סיכונים אחרים	16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
66	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים	21	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
66	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים	26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
66	4.2. בקרות ונהלים	36	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
		39	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
		39	2.6. חברות עיקריות

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין
21	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
22	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
23	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
24	טבלה 2-5: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
25	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
25	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
26	טבלה 2-8: רווח כולל
26	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
27	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה
28	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
28	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
29	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
30	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
30	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
30	טבלה 2-16: מידע נוסף על פיקדונות הציבור
31	טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק
31	טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
31	טבלה 2-19: מכשירים נגזרים
32	טבלה 2-20: פרטים בדבר דיבינד ששולם
34	טבלה 2-21: חישוב יחס הלימות ההון
35	טבלה 2-22: יחס מינוף
36	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
41	טבלה 3-1: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
42	טבלה 3-2: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
43	טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי
45	טבלה 3-4: סיכון אשראי לפי ענפי משק
48	טבלה 3-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
49	טבלה 3-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל
50	טבלה 3-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
53	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
54	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
55	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
55	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
56	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
56	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים
57	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

58	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
58	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
59	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
59	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
60	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
61	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
62	טבלה 3-21: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
62	טבלה 3-22: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
63	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
63	טבלה 3-24: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן
64	טבלה 3-25: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
64	טבלה 3-26: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

רשימת התרשימים

11	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 במרץ 2023 ולשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023
18	תרשים 2-1: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות
22	תרשים 2-2: רווח מימוני נטו
27	תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 במרץ 2023

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 21 במאי 2023, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 31 במרץ 2023.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתמשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 במרץ 2023 ולשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023

איכות האשראי	גידול באשראי	רווחיות	הון
0.85% NPL*	3.4% אשראי עסקי ומסחרי	17.0% תשואה להון	11.36% יחס הון עצמי רובד 1
1.65% יחס כיסוי כולל**	0.8% אשראי לדיור	2,008 מיליוני ש"ח רווח נקי	48,115 מיליוני ש"ח הון עצמי

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.
** סך ההפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ-מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.12.2022	31.03.2022	
מדדי ביצוע עיקריים			
14.8%	15.6%	17.0%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
1.01%	1.05%	1.21%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.78%	2.43%	3.24%	יחס הכנסות ⁽²⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.09%	1.72%	2.44%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.57%	0.56%	0.59%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
44.5%	50.9%	39.1%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
2.35%	1.91%	2.77%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾
122%	123%	127%	יחס כיסוי נזילות (LCR)
130%	134%	127%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁴⁾
ליום			
31.12.2022	31.03.2022	31.03.2023	
11.25%	11.17%	11.36%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
14.70%	14.44%	14.53%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
6.34%	6.12%	6.53%	יחס מינוף ⁽⁵⁾

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

(3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#) להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי

אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

(4) למידע נוסף, ראה [פרק סיכון נזילות ומימון](#) להלן.

(5) למידע נוסף, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.12.2022	31.03.2022	31.03.2023	
מדדי איכות אשראי עיקריים			
1.64%	1.60%	1.65%	שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.40%	1.36%	1.40%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור
0.89%	0.94%	0.88%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור*
(0.03%)	(0.06%)	0.01%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
(0.02%)	(0.66%)	0.19%	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור
במיליוני ש"ח			
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			
6,532	1,654	2,008	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,467	2,716	4,037	הכנסות ריבית, נטו
14,048	2,864	4,377	רווח מימוני, נטו**
4,453	1,132	1,322	הכנסות שאינן מריבית
3,705	889	968	מזה - עמלות
17,920	3,848	5,359	סך הכנסות
(34)	(600)	185	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,972	1,958	2,094	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,387	1,161	1,248	מזה - משכורות והוצאות נילוות
נתונים נוספים			
4.89	1.24	1.50	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיס (בש"ח)
0.70	-	0.39	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח) ⁽¹⁾

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(1) על-פי מועד ההכרזה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

ליום			
31.12.2022	31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
			נתונים עיקריים מהמאזן
665,353	637,625	666,665	סך-הכל נכסים
133,424	178,317	95,918	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
107,400	68,604	137,338	ניירות-ערך
388,727	364,257	394,399	אשראי לציבור, נטו
6,487	8,077	6,637	סיכון אשראי בעייתי, נטו
3,444	3,394	3,388	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)
618,850	594,394	618,549	סך-הכל התחייבויות
532,588	519,776	528,897	מזה - פיקדונות הציבור
8,696	11,370	9,284	פיקדונות מבנקים
26,866	27,411	26,417	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
46,502	43,230	48,115	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
			נתונים נוספים
31.7	31.8	29.8	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי. למידע נוסף ראה פרק סיכונים מובילים ומתפתחים להלן, פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 במרץ 2023.

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2022, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית - 'פועלים 2026', לשנים 2023 עד 2026, אשר מטרתה לחזק את מעמדו של בנק הפועלים כבנק מוביל בישראל. עקרונות התכנית תומכים בהמשך צמיחה אחראית, שימור עמדת המובילות של הבנק וקפיצת מדרגה בשירות ללקוחות. התכנית ממוקדת בביצועים, ערך ללקוח, מיצוי מיטבי של תשתיות ומשאבים ופיתוח חדשנות מبدלת ומשפיעה. התכנית מהווה המשך ליישום המוצלח של אסטרטגיית הצמיחה בפעילות הליבה בשנים 2021-2022, המתבטאת בשיפור מהותי בתוצאות העסקיות של הבנק ובמומנטום העסקי המשמעותי.

בתהליך גיבוש התכנית נבחנו השינויים והמגמות בכלכלה הגלובלית והישראלית, מהלכי הרגולציה ומגמות בסביבה התחרותית. כמו-כן, ניתנה תשומת לב לשינויי המגמה בהתנהגות הצרכנים בצריכת שירותים פיננסיים בערוצים ישירים. בנוסף, נלקחו בחשבון תרחישים עתידיים לענף הבנקאות כפי שפורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018, אשר עודם רלוונטיים כיום. בבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקיים קטנים), קיימת סבירות להתממשות מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר", בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. בבנקאות העסקית והמסחרית, קיימת סבירות להתממשות תרחיש "הבנק המשופר", לאור תהליך מקיף של מודרניזציה, אוטומציה ודיגיטציה שעוברים הבנקים המסורתיים כיום.

'פועלים 2026', מגדירה את עמודי התווך האסטרטגיים ואת צירי השינוי הנדרשים בכדי להשיג צמיחה בת קיימא, וכוללת מגוון יוזמות עסקיות בכלל תחומי הפעילות של הבנק. התכנית ממוקדת במספר נדבכים, אשר השגת המטרות האסטרטגיות באמצעותן, תהווה את הבסיס להמשך צמיחה אחראית, בין היתר בזכות המיקוד בסגמנטי לקוחות מובילים של הבנק, בפעילות הבנקאות הקמעונאית, הבנקאות העסקית ושוק ההון, תוך שיפור משמעותי בשירות ללקוחות.

התכנית האסטרטגית של הבנק גובשה בראי החזון שאימץ הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות משפיעה, מתחדשת והוגנת ללקוחותינו" אשר הינו בהלימה לערכים סביבתיים חברתיים ואתיים (ESG) כפי שמקדם הבנק לאורך השנים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק מבוססת על מספר צירים מרכזיים:

א. חיזוק המובילות של בנק הפועלים בבנקאות הליבה

התכנית האסטרטגית שמה למטרה למנף ולחזק את מובילותו של בנק הפועלים כבנק אוניברסלי בישראל במוצרי הליבה הבנקאיים, ללקוחות קמעונאיים, עסקיים ושוק ההון. עבור הלקוחות הקמעונאיים התכנית שמה דגש על המשך שיפור השירות וערוצי התקשורת עם הלקוח, בתפיסת Digital First, ועל מיקוד בסגמנטי לקוחות מובילים, ובהם לקוחות הבנקאות הפרטית והעסקיים הקטנים. בנוסף, הבנק ימשיך לפעול למינוף פריסת הרשת הסניפית והתאמתה התפעולית לטובת מיקוד ביעוץ ומכירת מוצרים ושירותים מורכבים. במסגרת המהלך, בוחן הבנק את עדכון מודל ההפעלה הקמעונאי, כאשר בעזרת השינוי ייהנו כלל הלקוחות מזמינות דיגיטלית מלאה ומחוייט שירות רציפה על פני הערוצים (דיגיטל, תקשורת כתובה, שירות טלפוני ופיסי). עבור הלקוחות העסקיים, הבנק ממשיך ומחזק את מובילותו בתחום התשתיות, הסינדיקציה, נדל"ן ופעילות שוק ההון, וכן ממשיך לפעול לחיזוק הצמיחה במגזר ההיי-טק ולקידום מוצרים מתחום ה-ESG.

עבור כלל הלקוחות, חיזוק מובילות הבנק מושג בין היתר באמצעות מינוף בסיס הלקוחות הרחב ליישומי דאטה מתקדמים, ופיתוח כלים דיגיטליים לשיפור השירות וניהול תיק הלקוח.

ב. מיצוי משאבים והגברת הפריון

נדבר זה עוסק במספר עולמות תוכן, בהם משאבים פיננסיים, טכנולוגיים והון אנושי, לצד ייעול תהליכים עסקיים ותפעוליים. בעולם המשאבים הפיננסיים, הבנק ממשיך בביצוע מהלכים רוחביים בתחום יעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM) והגברת היעילות בצריכת נכסי סיכון (RWA), על-ידי יישום ושימוש ב-Best Practices גלובליים וביצוע מהלכי עומק בשיתוף כלל חטיבות הבנק. בתחום המשאבים הטכנולוגיים הבנק משקיע משאבים מהותיים בפרויקט מודרניזציה של תשתיות מערכות הליבה, אשר מהווה חלק מרכזי בהפיכת הבנק למתקדם וחדשני. הבנק פועל לייחד משאבים לפיתוח טכנולוגיה בעלת ערך ללקוחות הבנק, תוך השקעה מתמדת בתשתיות תומכות, דיגיטציה ואוטומציה תוך שמירה על יציבות והמשכיות עסקית.

כמו-כן, הבנק פועל לפישוט וייעול אינטראקציות תהליכיות פנימיות בתוך הארגון. במסגרת זו, הוקמה החטיבה לשירותים בנקאיים, על מנת לקצר תהליכים ולשפר את השירות והתפעול בתוך הבנק, זאת תוך הטמעת תרבות אירגונית מאמצת שינויים והמשך השקעה בהון האנושי ומינוף וחיזוק יכולותיו. כמנוע צמיחה נוסף, מאיץ הבנק הטמעת מתודולוגיות Agile והפעלת הכוח והמשאב האנושי במודל Tribes, מהלך אשר הבנק מוביל בו בזירה העסקית ויביא לשילובם ההדוק של הגורמים הטכנולוגיים והגורמים העסקיים לטובת שיפור וקיצור ה-TTM (Time to Market) והשלמת התוצר (Delivery) כיתרון תחרותי. אלו יאפשרו השקעה מהירה של מוצרים, גיוון שירותים ופיתוח הצעות ערך חדשניות ללקוחות הבנק, בדומה לבנקים מובילים בעולם. בהתאם לכך, בחודש פברואר 2023 אישר דירקטוריון הבנק את הקמתם של שלושה Tribes נוספים הפועלים לפי מתודולוגית Agile. שיטת העבודה האג'ילית מהווה חלק מיעדי התכנית האסטרטגית של הבנק ויתרון תחרותי בתוצר.

ג. חדשנות מובדלת ומשפיעה

כתמיכה באסטרטגיה, הבנק ימשיך לאתר הזדמנויות ולפתח יוזמות חדשניות התומכות ביעדים העסקיים ובלקוחות במיקוד. הבנק יפעל לגיבוש הצעות ערך ייחודיות ומבדלות לתעשייה, תוך מיצוי פוטנציאל הבנקאות הפתוחה לביסוס הבנקאות העתידית, איתור ושילוב טכנולוגיות ופתרונות של צדדים שלישיים מהאקו-סיסטם בישראל ובעולם, לטובת, בין היתר, ייעול תהליכים תפעוליים ושיפור השירות ללקוחותיו. אפליקציית bit, בה פעילים כיום כ-3 מיליון משתמשים מקרב לקוחות כל הבנקים, ממשיכה להוות בסיס לפיתוח מוצרים בנקאיים חדשים, תוך המשך הרחבת תחומי הפעילות של bit בעולמות התשלומים וגיבוש הצעות ערך חדשניות וייחודיות.

האסטרטגיה ותכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס לריבית המשתנה בעולם ובישראל, השלכות האינפלציה, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים והמגבלות החלות על הבנק במסגרתן.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הכלכלה העולמית האטה ברבעון הראשון של שנת 2023, זאת בהשפעת האינפלציה הגבוהה והמדיניות המוניטרית המרסנת הנלווית אליה. המלחמה באוקראינה מוסיפה לגבות אבדות כבדות בנפש, אך במישור הכלכלי, אירופה הצליחה למצוא מקורות אנרגיה חלופיים לגז הטבעי הרוסי ולכן הפגיעה בה מתונה ביחס להערכות המוקדמות. חרף ההאטה, שוקי העבודה מאופיינים ברוב המדינות בעודף ביקוש לעובדים ולחצים לעליית שכר, דבר שמאט את הירידה באינפלציה. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון הראשון של 2023 בשיעור של 1.1% במונחים שנתיים, ובגוש האירו נרשמה צמיחה בשיעור נמוך של 0.3%, עם שונות גבוהה בין המדינות החברות בגוש. ההאטה בפעילות ענף הנדל"ן נמשכה על רקע העלייה החדה בריבית המשכנתאות, ובמדינות רבות נרשמות מזה מספר חודשים ירידות בעסקאות ובמחירי הבתים. העלייה המהירה בריביות, שמלווה גם בעליית סיכוני האשראי בענפים כמו נדל"ן, הביאו לפיילות של מספר בנקים בעולם, ובעיקר בנקים אזוריים בארצות-הברית. עליות הריבית הביאו לפגיעה בשווי הנוכחי של נכסים בעלי מח"מ ארוך ובעיקר של תיקי אגרות-החוב. בנק SVB (Silicon Valley Bank) לדוגמה, צבר הפסדים כבדים בשווי תיק אגרות-החוב, ופיקדונות החלו לצאת מהבנק בקצב מוגבר. SVB נמכר בחסות הרגולטור האמריקני. קרדיט סוויס (Credit Suisse) השוויצרי מוזג ל-UBS תוך מחיקת אחת משכבות החוב על רקע חולשה בבקורות הפנימיות, הפסדים ואובדן נזילות. בנקים מרכזיים התערבו בנעשה בשווקים על מנת למנוע משבר נזילות, והחשש ממשבר בענף הבנקאות בעולם עלה.

על רקע ירידה במחירי הסחורות, בעיקר האנרגיה, נרשמה התמתנות בסביבת האינפלציה בעולם אך היא עדיין גבוהה. ב-12 החודשים שהסתיימו במרץ 2023 הסתכמה האינפלציה בארצות-הברית ב-5.0% ובגוש האירו ב-6.9%. עם זאת, אינפלציית הליבה מסתמנת כ"דביקה" ועומדת על כ-5.6% ברמה שנתית בממוצע בארצות-הברית ובגוש האירו.

הבנקים המרכזיים הוסיפו להעלות את הריבית גם במהלך הרבעון הראשון של 2023. הפד האמריקני העלה את הריבית מ-4.5% ל-5.0%, וה-ECB האירופאי העלה את הריבית על הפיקדונות מרמה של 2.0% לרמה של 3.0%. בחודש מאי נרשמה עלייה נוספת בריבית הפד ל-5.25% ובריבית ה-ECB ל-3.25%. הציפיות להעלאות ריבית נוספות פחתו באופן ניכר, וההערכות הן שתהליך העלאות הריבית נמצא לקראת סיום. השווקים מגלמים כעת ציפיות לירידה בריבית הפד כבר במחצית השנייה של השנה, זאת בניגוד להערכות חברי הפד שצופים יציבות בריבית עד סוף השנה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

הצמיחה ברבעון הראשון של השנה הואטה לשיעור שנתי של 2.5%, שמהווים צמיחה נמוכה של 0.1% בתוצר לנפש. עליות המחירים במשק, ועליות הריבית פגעו בכושר הקנייה של משקי הבית, וניכרת האטה בצריכה הפרטית המקומית. מנגד ההשקעות בענפי המשק (כולל מגורים) והוצאה לצריכה ציבורית הוסיפו לגדול. ירידה חדה נרשמה בגיוסי ההון של חברות הטכנולוגיה. ייקף מכירת דירות חדשות, רשם ברבעון הראשון של שנת 2023 ירידה חדה של כ-40% לעומת אשתקד, ומלאי הדירות החדשות הלא מכורות גדל. נתוני הלמ"ס מראים על תחילת ירידת מחירים של 1.7% במחירי הדירות החדשות בחודשים האחרונים. שוק העבודה נותר הדוק ושיעור האבטלה עמד בחודש מרץ על רמה של 3.9%.

מהלך של קידום חקיקה להכנסת שינויים במערכת המשפט על-ידי הממשלה הביא לגל נרחב של מחאה ציבורית וחברתית שנמשך עד עתה. הליך החקיקה הושהה ומתנהל עתה משא ומתן בין הקואליציה למפלגות באופוזיציה בניסיון להגיע להסכמות. חברת דירוג האשראי מודיס' הפחיתה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל מחיובית ליציבה, אך הותירה את הדירוג עצמו ברמה של A1. מודיס' תלתה את הפחתת התחזית בקידום החקיקה לשינויים במערכת המשפט, מבלי להגיע להסכמה רחבה לצעדים אלה. חברת דירוג האשראי S&P הותירה את דירוג האשראי של ישראל ברמה של AA- עם אופק יציב, זאת בהתבסס על הערכתם שבתרחיש המרכזי תהיה פשרה שתפחית את המתוחות החברתית. בשלב זה קשה להעריך מה יהיו תוצאות הדיונים ועתיד החקיקה. אי-הוודאות עשויה להקרין לשלילה על ההשקעות במשק ועל הלך הרוח של משקי הבית.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ברבעון הראשון של השנה נצטבר עודף תקציבי בסך 14.1 מיליארד ש"ח, לעומת עודף של 24.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בעודף לעומת אשתקד נבעה מירידה חדה בהכנסות המדינה ממסים ברבעון הראשון, ובעיקר בחודש מרץ. ההאטה בגבייה היא ביחס לנתוני השיא של השנה הקודמת, שהושפעו מפעילות חזקה בענף הנדל"ן ובענף ההיי-טק, אך היא הושפעה כנראה גם מהאטת הצמיחה בענפי משק נוספים. ריבית בנק ישראל עלתה באופן חד במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023. הריבית עלתה מרמה של 3.25% בסוף 2022 ל-4.25% בחודש פברואר. בחודש אפריל בנק ישראל העלה את הריבית פעם נוספת לרמה של 4.50%. ריבית בנק ישראל, גבוהה מהציפיות לאינפלציה, והיא מגלמת ריבית ריאלית בגובה של כ-1.5% לשנה. בנק ישראל הגביר את הנפקות המק"מ במהלך הרבעון, ככלי לספיגת הנזילות, ולייצוב התשואות קצרות הטווח ברמה התואמת את תוואי ריבית בנק ישראל.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון הראשון של שנת 2023 בשיעור של 1.1%, שיעור גבוה ביחס לעונות המאפיינת בדרך כלל את הרבעון הראשון. מדד המחירים בגין חודש מרץ 2023 עלה בשיעור של 0.4%. מדד המחירים לצרכן בחודש מרץ 2023 גבוה ב-5.0% לעומת המדד במרץ אשתקד. שיעור האינפלציה השנתי ירד אמנם מעט בחודשיים האחרונים, אך הרמה עודנה גבוהה, ועלויות המחירים הן נרחבות ומתפרשות על פני מרבית סעיפי המדד. מחירי השירותים, ובעיקר מחירי הדיור (שכר-דירה), מוסיפים לעלות בקצב מהיר. מדד המחירים לחודש אפריל עלה בשיעור חד של 0.8%. הציפיות לאינפלציה לטווח של שנה נמצאות נכון לסוף חודש אפריל ברמה של כ-3.0%, כלומר בסמוך לגבול העליון של היעד. הציפיות לטווחים ארוכים יותר מעוגנות ביעד האינפלציה.

השקל פחת במהלך הרבעון הראשון של 2023 בשיעור של 2.7% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו פחת ב-4.8%. בנק ישראל לא התערב במסחר בתקופה זו. היחלשות השקל הושפעה בין השאר מקידום תהליכי החקיקה להכנסת השינויים במערכת המשפט, גל המחאה שנלווה אליה, והחשש מפגיעה בדירוג החוב של המדינה. חששות אלו הביאו לעלייה בחשיפה למטבע-חוץ של המשקיעים המוסדיים בישראל. הפיחות הושפע כנראה גם מהחולשה בענף ההיי-טק, ובכלל זה ירידה ביצוא שירותי חברות הטכנולוגיה, ובהשקעות בחברות אלו.

שוקי הכספים והון

הרבעון הראשון של שנת 2023 אופיין בעלויות שערים בשווקים הפיננסיים בעולם, על רקע התמתנות האינפלציה, וכן התפוגגות מסוימת בחששות ממיתון. בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2023 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 7.0%, מדד הנאסד"ק עלה ב-16.8% ומדד המניות האירופי ה-STOXX EUROPE 50 עלה ב-13.7%. בניגוד למגמה בעולם, מדד ת"א 125 ירד ברבעון הראשון של 2023 בשיעור של 4.8%. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המיזמים ברבעון הראשון של 2023 עמדו על רמה ממוצעת של 2.1 מיליארד שקל, לעומת רמה הממוצעת של 2.6 מיליארד ברבעון המקביל ב-2022.

ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשמה תנודתיות בתשואות אגרות-החוב בעולם ובישראל. בסיכום הרבעון הראשון נרשמה בארצות-הברית ירידה בתשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים ותשואת אגרת-חוב ממשלתית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 3.88% בסוף שנת 2022 לרמה של 3.47% בסוף הרבעון הראשון של 2023. בישראל נרשמה ברבעון זה עלייה בתשואות, ותשואת אגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה בתקופה זו מרמה של 3.56% ל-3.78%.

בסיכום הרבעון הראשון מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות ירד בשיעור של 0.4% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה ב-0.7%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות נותר ללא שינוי ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו לרמה של כ-2.64%. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב מהציבור הסתכמו בכ-12.8 מיליארד ש"ח, התמתנות לעומת גיוסים של 15.5 מיליארד ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה בגיוסים משקפת בין היתר את הירידה בפעילות בסקטור הנדל"ן ואת עליית מרווחי הסיכון בענף.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנת 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2022	31.03.2023	
5.28%	1.17%	1.08%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"ידוע"
13.15%	2.12%	2.73%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
6.63%	0.11%	4.77%	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
12.06%	0.88%	3.42%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(19.59%)	(6.90%)	0.21%	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

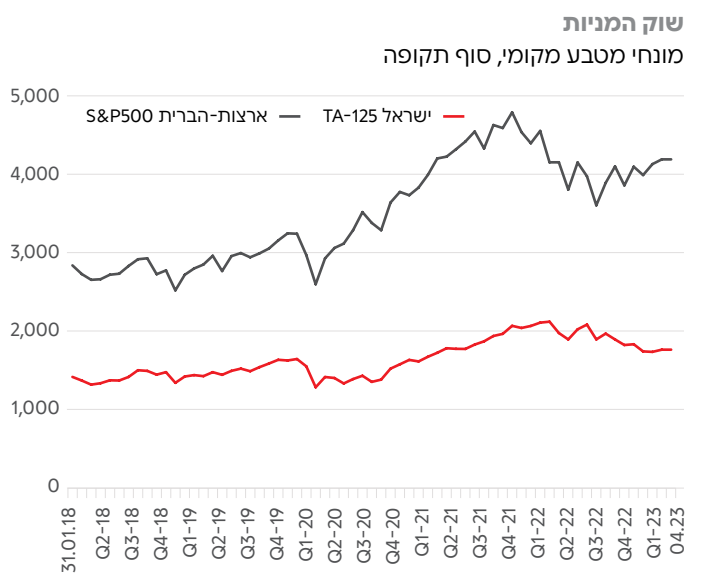
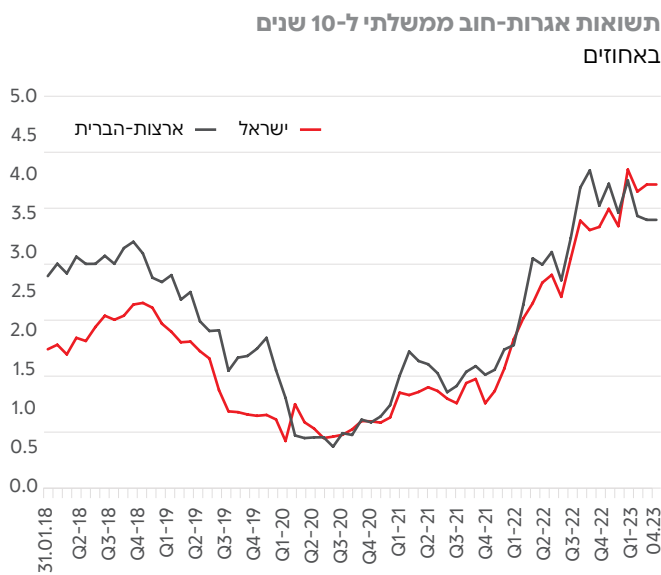
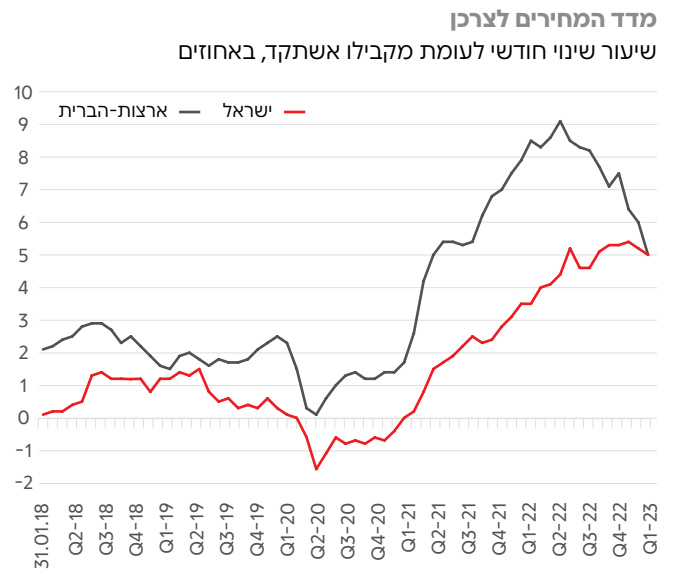
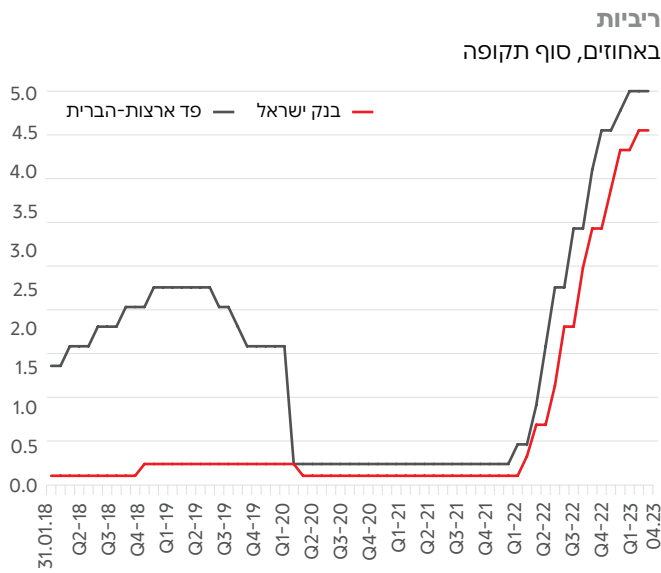
נתונים על ריבית בנק ישראל:

31.03.2022	30.06.2022	30.09.2022	31.12.2022	31.03.2023	
0.10%	0.75%	2.00%	3.25%	4.25%	שיעור הריבית בסוף התקופה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בפרק סקירת הסיכונים, בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים ופוליטיים מגבירים בעת הזו את הסיכונים הכלכליים אליהם חשוף הבנק. האינפלציה בעולם החלה אמנם לרדת, אך היא עודנה גבוהה ורחוקה מיעדי האינפלציה של הבנקים המרכזיים, ומדיניות הבנקים המרכזיים היא מרסנת. עליות הריבית בעולם הביאו להתאמה במחירי הנכסים הפיננסיים והריאליים, וההערכה הרווחת כעת בשווקים היא שהצמיחה העולמית תאט במידה ניכרת ברבעונים הקרובים. המלחמה באוקראינה נמשכת ומהווה אף היא סיכון מתמשך, אם כי ההשלכות על הכלכלה האירופית עד כה היו מתוננות מההערכות המוקדמות. לעליית הריביות של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל תרומה חיובית לתוצאות פעילות הבנק. יחד עם זאת, סביבת ריבית גבוהה ממושכת כמו גם העלאות ריבית אגרסיביות יותר, בשילוב ירידה בהכנסות ממיסים ועלייה בגירעון התקציבי, עלולות בין היתר להעלות את הסיכונים למיתון, להוביל לשינוי במחירי נכסים (לרבות פיננסיים ונדל"ן), להביא לצמצום הנזילות במשק, להשפיע על מצבם של לקוחות הבנק, ובהתאם להיות בעלי השפעה שלילית על תוצאות הפעילות של הבנק ורווחיו. העלייה המהירה בריביות, שמלווה גם בעליית סיכונים אשראי בענפים כמו נדל"ן, הביאה לפגיעה בשווי הנוכחי של נכסים בעלי מח"מ ארוך ובעיקר של תיקי אגרות-החוב, לשחיקת מרווח פיננסי של בנקים שהחזיקו נכסים כאלו בהיקף משמעותי ולפגיעה מהותית במספר בנקים אזוריים בארצות-הברית. בנק SVB (Silicon Valley Bank) לדוגמה, צבר הפסדים כבדים בשווי תיק אגרות-החוב, ופיקדונות החלו לצאת מהבנק בקצב מוגבר. הבנק נמכר בחסות הרגולטור האמריקני תוך הפעלת ביטוח פיקדונות מלא. סיגניצ'ר ופירסט רפובליק חדלו אף הם מלפעול. בנוסף, קרדיט סוויס (Credit Suisse) השוויצרי מוזג ל-UBS תוך מחיקת אחת משכבות החוב על רקע חולשה בבקורות הפנימיות, הפסדים ואובדן נזילות. בנקים מרכזיים התערבו בנעשה בשווקים על מנת למנוע משבר נזילות, והחשש ממשבר בענף הבנקאות בעולם עלה. ככל שההתערבות לא תהיה יעילה ו/או רמות הנזילות בעולם יפגעו בצורה משמעותית, עלולה להיות לאירועים אלו השפעה על יכולת העמדת האשראי של הבנקים בעולם ובהתאם השפעה שלילית על הכלכלה. לקריסת הבנקים שאירעו עד כה אין השפעה שלילית מהותית על בנק הפועלים. מהלך של קידום חקיקה שעניינה יישום שינויים במערכת המשפט על-ידי הממשלה הביא לגל נרחב של מחאה ציבורית וחברתית שנמשך עד עתה. הליך החקיקה הושהה ומתנהל עתה משא ומתן בין הקואליציה למפלגות באופוזיציה בניסיון להגיע להסכמות. חברת דירוג האשראי מודיס' הפחיתה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל מחיובית לציבה, אך הותירה את הדירוג עצמו ברמה של A1. מודיס' תלתה את הפחתת התחזית בקידום החקיקה לשינויים במערכת המשפט, מבלי להגיע להסכמה רחבה לצעדים אלה. חברת דירוג האשראי S&P הותירה את דירוג האשראי של ישראל ברמה של AA- עם אופק יציב, זאת בהתבסס על הערכתה שבתרחיש המרכזי תושג פשרה שתפחית את המתחיות החברתית. בהתאם, ככל שיקודם המהלך החקיקתי בהיעדר הסכמה רחבה, עלולות להיות לו השפעות שליליות על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בשלב זה קשה להעריך מה יהיו תוצאות הדיונים ועתיד החקיקה.
- על רקע אי הוודאות במשק, הסיכונים בכלכלה העולמית וההאטה בחלק מהמדינות והסקטורים בעולם, בדגש על ענף ההיי-טק, חלה התכווצות בפעילות בחלק מענפי המשק, ובעיקר ביצוא של תעשיות הטכנולוגיה ובהשקעות חדשות בחברות טכנולוגיה, וכן האטה בצריכה הפרטית וירידה ברכישת דירות. מגמות אלו עלולות להוביל להאטה בקצב מתן האשראי ולעלייה בסיכונים האשראי אליהם חשוף הבנק. לפרטים ראה **פרק סקירה כלכלית ופיננסית** לעיל ו**סעיף בינו ונדל"ן** בפרק סיכון האשראי להלן.
- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצינית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטיזציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.
- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות במערכת הבנקאית. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לאחרונה הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים.
- **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.
- **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך השפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק. לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

2.1.3. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. לעיתים, מוצא לנכון רואי החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד של חוות הדעת על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-2,008 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,654 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נבעה בעיקר מגידול בשיעור של כ-39.3% בסך הכנסות הבנק שקוזזה בחלקה מגידול בהוצאות להפסדי אשראי.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הסתכם ב-17.0%, בהשוואה ל-15.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2022	31.03.2023	
	במיליוני ש"ח		
121.0%	3,403	7,522	הכנסות ריבית
407.3%	(687)	(3,485)	הוצאות ריבית
48.6%	2,716	4,037	הכנסות ריבית, נטו
129.7%	148	340	הכנסות מימון שאינן מריבית
52.8%	2,864	4,377	רווח מימוני, נטו*
130.8%	(600)	185	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
21.0%	3,464	4,192	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(0.2%)	984	982	עמלות והכנסות אחרות*
6.9%	1,958	2,094	הוצאות תפעוליות ואחרות
23.7%	2,490	3,080	רווח לפני מסים
26.3%	862	1,089	הפרשה למסים על הרווח
22.3%	1,628	1,991	רווח לאחר מסים
(37.0%)	27	17	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים רווח נקי:
21.3%	1,655	2,008	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	(1)	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
21.4%	1,654	2,008	המיוחס לבעלי מניות הבנק
9.4%	15.6%	17.0%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

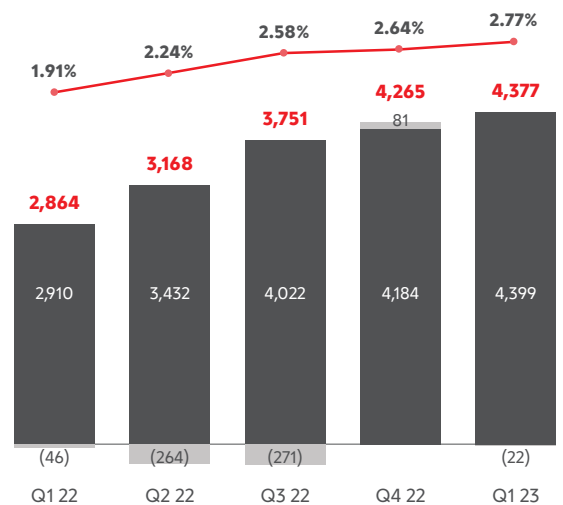
הרווח מפעילות מימון כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השנוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
121.0%	3,403	7,522	הכנסות ריבית
407%	(687)	(3,485)	הוצאות ריבית
48.6%	2,716	4,037	הכנסות ריבית, נטו
129.7%	148	340	הכנסות מימון שאינן מריבית
52.8%	2,864	4,377	סך הרווח המימוני המדווח
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:			
(267.4%)	46	(77)	הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
277%	30	113	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
(8%)	(73)	(67)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(118%)	(49)	9	הכנסות (הוצאות) מגידורים ואחרים ⁽²⁾
(52%)	(46)	(22)	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
51.2%	2,910	4,399	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- כולל השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. מזה: בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה בסך 266 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2023 בהשוואה להכנסה בסך 301 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022.

תרשים 2-2: רווח מימוני נטו

- סך הרווח המימוני המדווח • השפעות שאינן מפעילות שוטפת
- הכנסות מימון מפעילות שוטפת → מרווח מימוני מפעילות שוטפת

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

הרווח המימוני מפעילות שוטפת בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הסתכם בסך של 4,399 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,910 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מהשפעת גידול של כ-9% ביתרות האשראי הממוצעות ומהשפעות עליית שיעורי הריבית השקלית והדולרית.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בסך של 4,377 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,864 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-52.8%. העלייה נבעה מגידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. בנוסף, חל גידול ברווחים מהשקעה במניות. מנגד, חלו הפסדים ממימושי אגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31.03.2022		31.03.2023	
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית
במיליוני ש"ח/באחוזים			
2.36%	3,403	5.05%	7,522
(0.85%)	(687)	(3.53%)	(3,485)
1.51%	2,716	1.52%	4,037
1.89%		2.71%	

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בהיקף הנכסים וההתחייבויות ומעלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 חלה עלייה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.82%, אשר נבעה מעלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית.

לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגידי. לפרטים נוספים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ולסיכון מדד המחירים לצרכן ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בהוצאה בסך של כ-185 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 600 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסה הפרטנית, נטו הסתכמה בהכנסה בסך של כ-7 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-550 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה המקבילה אשתקד נבעו בעיקר מקיטון בהפרשה פרטנית שהושפע בעיקרו ממספר מצומצם של לוויים.

ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית, ומחיקות אוטומטיות, נטו הסתכמה להוצאה בסך של כ-192 מיליון ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023, בהשוואה להכנסה בסך של כ-50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הושפעה מהגדלת ההפרשה הקבוצתית בשל התאמות בגין השפעות מאקרו חזויות, לנוכח עליית אי הוודאות בתנאים הכלכליים וההסתברות להאטה כלכלית וכן מהמשך הגידול בתיק האשראי. זאת בהמשך לגידול ההדרגתי בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי החל מהמחצית השנייה של שנת 2022.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 5-2: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח		
149	51	הוצאה פרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי
(699)	(58)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(550)	(7)	הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(50)	192	הוצאה (הכנסה), בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
(600)	185	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי**
** מזה:		
(586)	136	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
32	12	הוצאה נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
(46)	39	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	(2)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
(600)	185	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%		
		שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:
0.16%	0.05%	שיעור הוצאה הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי
0.11%	0.24%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.66%)	0.19%	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי, נטו, מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.06%)	0.01%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(4.37%)	0.86%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי ומתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות.

(1) הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-982 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-984 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן.

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-968 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-889 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ממרבית תחומי הפעילות בדגש על עלייה בעמלות ניהול חשבון, עמלות כרטיסי אשראי ועמלות הפרשי המרה, זאת בהשפעת הצמיחה בפעילות העסקית. גידול זה קוּזז חלקית מירידה בעמלות מפעילות בניירות-ערך. הגידול בעמלות מכרטיסי אשראי הושפע מעדכון הסכם התפעול עם ישראלכרט שבתוקף מיום 1 באפריל 2022. לפרטים ראה [ביאור 6.10 א.ב.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-14 מיליון ש"ח בהשוואה ל-95 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
			עמלות
8.5%	211	229	דמי ניהול חשבונות
(17.6%)	210	173	פעילות בניירות-ערך
(14.6%)	48	41	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
79.7%	69	124	כרטיסי אשראי, נטו
33.9%	56	75	טיפול באשראי
6.9%	174	186	עמלות מעסקי מימון
27.3%	77	98	הפרשי המרה
(4.5%)	44	42	עמלות אחרות
8.9%	889	968	סך-הכל עמלות תפעוליות
(85.3%)	95	14	סך-הכל אחרות
(0.2%)	984	982	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-2,094 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,958 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
7.5%	1,161	1,248	שכר
9.2%	326	356	אחזקה ופחת בניינים וציוד
4.0%	471	490	הוצאות אחרות
6.9%	1,958	2,094	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-1,248 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,161 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 7.5%. הגידול בהוצאות השכר נבע בעיקרו מגידול בהפרשות למענקים וכן מגידול בשכר השוטף.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-356 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-326 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-9.2% שנבעה בעיקרה מגידול בהוצאות הפחת בגין תוכנות.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-490 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-471 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מגידול בהוצאות אקטואריות בגין פנסיה ובהוצאות מחשב.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בסך של 1,089 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 862 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווחיות השוטפת.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ברווח של 17 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר ההשקעות בחברות כלולות מבוצעות באמצעות פועלים אקוויטי (חברה בת בבעלות מלאה). לפרטים נוספים ראה **פרק חברות עיקריות** להלן.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בסך של 2,008 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,654 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-1.50 ש"ח, בהשוואה ל-1.24 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח		
1,655	2,008	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,654	2,008	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(1,508)	176	התאמות נטו, בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
321	19	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(1,187)	195	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
390	(69)	השפעת המס המתייחס
(797)	126	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
1	-	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(798)	126	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
858	2,134	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	-	הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
856	2,134	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בסך של 2,134 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 856 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הושפע בעיקרו מהגידול ברווח הנקי, וכן מהתאמות חיוביות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, בגין השפעות השינויים בריבית השקלית והדולרית, בהשוואה להתאמות שליליות בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 במרץ 2023 הסתכם ב-666.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-665.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
0.2%	665,353	666,665	סך-כל הנכסים
1.5%	388,727	394,399	אשראי לציבור, נטו
(28.1%)	133,424	95,918	מזומנים ופיקדונות בבנקים
27.9%	107,400	137,338	ניירות-ערך
(0.7%)	532,588	528,897	פיקדונות הציבור
(1.7%)	26,866	26,417	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.5%	46,502	48,115	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

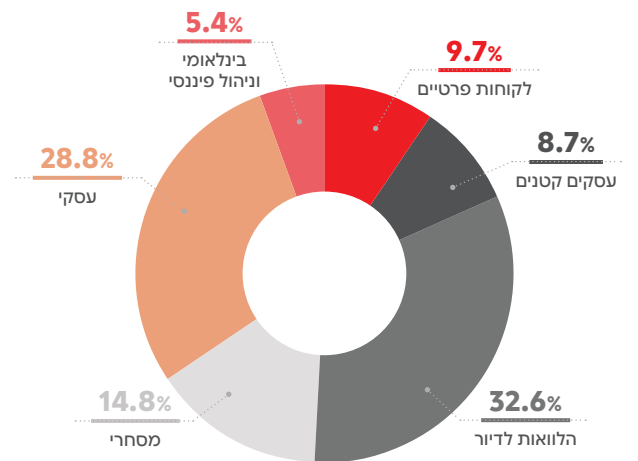
אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השנוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	31.03.2023	
	במיליוני ש"ח		
0.1%	38,244	38,276	לקוחות פרטיים*
(1.9%)	34,998	34,324	עסקים קטנים*
0.8%	127,688	128,665	הלוואות לדיור
0.4%	57,945	58,175	מסחרי
5.0%	108,316	113,690	עסקי
3.0%	17,210	17,733	פעילות בינלאומית
(18.3%)	4,326	3,536	ניהול פיננסי
1.5%	388,727	394,399	סך-הכל

* כולל יתרת חייבים בגין כרטיסי אשראי.

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 במרץ 2023

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

חבויית בעייתיות

טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתית⁽¹⁾

31.12.2022			31.03.2023			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,258	813	3,445	4,138	748	3,390	סיכון אשראי לא צובר
872	42	830	906	26	880	סיכון אשראי נחות
2,614	471	2,143	2,964	476	2,488	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
7,744	1,326	6,418	8,008	1,250	6,758	סך סיכון אשראי בעייתית*
6,487	1,136	5,351	6,637	1,049	5,588	סיכון אשראי בעייתית, נטו
83	-	83	140	-	140	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ברבעון הראשון של שנת 2023 חלה עלייה קלה בהיקף החובות הבעייתיים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2022	31.03.2023		
	1,741	1,385		מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
(20.4%)	1,741	1,385		אשראי תעודות
(2.8%)	82,849	80,544		ערביות והתחייבויות אחרות*
9.3%	12,427	13,584		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(6.3%)	28,272	26,499		מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
3.6%	84,031	87,020		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערביות*

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 היקף המכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים נותר ברמה דומה להיקפו בתום שנת 2022. מחד חל גידול בהיקף המסגרות הלא מנוצלות בגין התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערביות ובהיקף מסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו. גידול זה קוזז לאור קיטון בערביות, בעיקר לרוכשי דירות. בגין חלק מהערביות כאמור נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושיאין סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 31 במרץ 2023 בכ-137.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-107.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, עלייה בשיעור של כ-27.9% שנבעה בעיקר מגידול בהיקף אגרות-החוב הממשלתיות, של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 נרשמו הוצאות בסך של כ-77 מיליון ש"ח ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בהשוואה להכנסות בסך של כ-46 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. לאור עליית עקומי הריבית השקלית והדולרית, נרשמה בשנת 2022 ירידה בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח (לפני מס) בגין שינויים בשוויין של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023, חלה ירידה קלה בעקומי הריבית שהביאה לגידול בסך של כ-0.1 מיליארד ש"ח (לפני מס) בשוויין של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה. השינויים בשוויין של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה נזקפו לקרן הון. לעניין רגישות קרן הון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק נותר בהיקף דומה לתום השנה הקודמת והסתכם לסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק רווח משערוך וממימוש מניות בסך של כ-113 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-30 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

תיק המניות של הבנק כולל מניות סחירות (הנמדדות בשווי הוגן) ומניות שאינן סחירות (הנמדדות בעלות בניכוי ירידת-ערך) והוא עשוי להיות מושפע מגורמים אקסוגניים שונים כדוגמת עלייה בשיעורי האינפלציה, שינויים בשערי הריבית, והתנהגות שוק ההון. הרעה במצב הכלכלי עשויה להביא לירידה בערכן של המניות.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 13-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון		
% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 31 במרץ 2023								
65.5%	90,022	9.4%	12,901	48.7%	66,943	7.4%	10,178	אגרות-חוב ממשלת ישראל
20.3%	27,938	1.6%	2,137	17.4%	23,940	1.4%	1,861	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.1%	1,480	-	-	1.1%	1,480	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.9%	119,440	11.0%	15,038	67.2%	92,363	8.8%	12,039	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.2%	301	-	-	-	-	0.2%	301	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.9%	13,640	1.5%	1,997	8.5%	11,643	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.1%	13,941	1.5%	1,997	8.5%	11,643	0.2%	301	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.0%	3,957	-	-	2.9%	3,957	-	-	מניות*
100.0%	137,338	12.5%	17,035	78.6%	107,963	9.0%	12,340	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2022								
62.8%	67,473	7.2%	7,706	48.2%	51,751	7.5%	8,016	אגרות-חוב ממשלת ישראל
21.2%	22,719	0.7%	765	18.8%	20,153	1.7%	1,801	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.4%	1,499	-	-	1.4%	1,499	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
85.4%	91,691	7.9%	8,471	68.4%	73,403	9.2%	9,817	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.3%	299	-	-	-	-	0.3%	299	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
10.6%	11,362	0.6%	658	10.0%	10,704	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.9%	11,661	0.6%	658	10.0%	10,704	0.3%	299	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.7%	4,048	-	-	3.8%	4,048	-	-	מניות*
100.0%	107,400	8.5%	9,129	82.2%	88,155	9.5%	10,116	סך-הכל ניירות-ערך

* מניות שאינן למסחר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

		יתרה ליום		
		31.12.2022	31.03.2023	
	הערך במאזן	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
כרייה וחציבה	394	435	3.1%	3.4%
תעשייה	1,331	1,428	10.2%	11.4%
אספקת חשמל ומים	415	436	3.1%	3.6%
מידע ותקשורת	369	375	2.7%	3.2%
בנקים ומוסדות פיננסיים	8,253	10,138	72.7%	70.7%
מסחר	335	251	1.8%	2.9%
תחבורה ואחסנה	237	312	2.2%	2.0%
ענפים אחרים	327	566	4.1%	2.8%
סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות	11,661	13,941	100.0%	100.0%

עיקר הגידול באגרות-חוב בנקים ומוסדות פיננסיים ברבעון הראשון של שנת 2023 נבע מפעילות שאילות למטרות ריפוי, בגינה אין לבנק חשיפה למנפיק. לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
(0.7%)	532,588	528,897	פיקדונות הציבור
6.8%	8,696	9,284	פיקדונות מבנקים
(16.2%)	3,262	2,734	פיקדונות הממשלה
(0.7%)	544,546	540,915	סך-הכל

טבלה 2-16: מידע נוסף על פיקדונות הציבור

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2022	31.03.2023	
במיליוני ש"ח			
			לפי דרישה
(11.1%)	193,328	171,846	אינם נושאים ריבית
(2.5%)	136,637	133,200	נושאים ריבית
(7.6%)	329,965	305,046	סך-הכל לפי דרישה
10.5%	202,623	223,851	לזמן קצוב
(0.7%)	532,588	528,897	סך-כל פיקדונות הציבור

יתרת הפיקדונות ליום 31 במרץ 2023 הסתכמה בסך של כ-540.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-544.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. הקטון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 נבע בעיקרו מירידה בפיקדונות של עסקים גדולים ולקוחות מוסדיים. בנוסף, נמשכת מגמת השינוי בתמהיל פיקדונות הציבור שקיבל ביטוי במעבר הציבור מפיקדונות שאינם נושאים ריבית לפיקדונות לזמן קצוב.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקה הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק

השינוי	יתרה ליום	
	31.12.2022	31.03.2023
	במיליוני ש"ח	
1.0%	802,789	810,961

ניירות-ערך⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הושפע בין היתר, ממעבר לקוחות לאפיקים סחירים בעלי רמת סיכון נמוכה.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2023 הסתכמו בכ-26.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, קיטון בשיעור של כ-1.7% נבע בעיקר מפירעון אגרות-חוב. לפרטים נוספים ראה [ביאור 20 בדוחות הכספיים לשנת 2022 ופרק הלימות הון](#) להלן. בחודש מאי 2023 לאחר קבלת היתר מרשות ניירות-ערך, פרסם הבנק תשקיף מדף אשר יאפשר לבנק להנפיק מניות וניירות-ערך המירים למניות, אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות-ערך אחרים.

טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 במרץ 2023	
הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	מזה: סחיר*
במיליוני ש"ח			
10,082	10,103	10,290	10,305
כתבי התחייבות נדחים			
16,763	16,763	16,112	16,112
אגרות-חוב			
26,845	26,866	26,402	26,417
סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים			

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 2-19: מכשירים נגזרים

31.12.2022		31.03.2023			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי
במיליוני ש"ח					
746,699	10,913	11,264	1,191,210	11,132	11,319
חוזי ריבית					
408,580	5,921	8,368	523,673	7,213	9,794
חוזי מטבע					
156,915	2,223	2,255	184,304	2,712	2,642
חוזים בגין מניות					
109	4	4	297	3	3
חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)					
1,312,303	*19,061	*21,891	1,899,484	*21,060	*23,758
סך-הכל					

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משוברים בסך של 53 מיליוני ש"ח ו-15 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר נכללו במאזן בסעיף פיקודנות הציבור (31.12.2022): נכסים והתחייבויות בסך של 59 מיליוני ש"ח ו-18 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 חל גידול ביתרות השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים. מרבית הגידול הינו ביתרות השווי ההוגן של חוזי מטבע לאור השינויים בשערי מטבע-חוץ.

בנוסף, יתרות הערך הנקוב של המכשירים הנגזרים עלו בהיקפים משמעותיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 בשל גידול בהיקפי הפעילות, בעיקר בחוזי ריבית לתקופות קצרות. הבנק פועל לרוב עם הצדדים הנגדיים במסגרת הסכמי קיזוז וביטחונות שמטרתם לצמצם את חשיפת האשראי הנובעת מהפעילות במכשירים נגזרים של צדדים אלה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 במרץ 2023 הינו 1,336,859,593 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 517,518 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").
לפרטים בדבר ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה, ראה [פרק עניינים אחרים](#) בדוח ממשל תאגידי.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. במועד אישור דוחות כספיים אלה, בשים לב לתוצאות הכספיות, לצרכי ההון של הבנק ולמדיניות החלוקה כאמור, החליט דירקטוריון הבנק להכריז על חלוקת דיבידנד בסך 803 מיליון ש"ח, המהווה כ-40% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון הראשון 2023 ואשר ישולם ביום 14 ביוני 2023.

טבלה 20-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
22.05.2023	14.06.2023	60.048	803.0
08.03.2023	30.03.2023	39.272	525.0
22.11.2022	11.12.2022	40.095	536.0
14.08.2022	07.09.2022	30.146	403.0
15.11.2021	08.12.2021	64.499	862.0
01.08.2021	18.08.2021	46.152	616.8

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשופה אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון צפוי להיות בשנת 2025.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 29 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת הטיוטה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי המפורטים בטיוטה ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם לטיוטה יישום ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 במרץ 2023, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

- הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
 - השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.
 - שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח וכ-0.6 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח. דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל. ההשפעה הישירה של ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי חברת Standard and Poor's Rating Group, ככל שתהיה, תביא לקיטון של 0.22%-0.28% ביחס הון רובד 1 יחס הון כולל, בהתאמה.

שינויים מהותיים בהון

לפרטים נוספים בדבר כתבי ההתחייבות הנדחים, ראה [ביאור 9 יא'](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 2-21: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2022	31 במרץ 2023	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
46,745	43,494	48,241	הון עצמי רובד 1
46,745	43,494	48,241	הון רובד 1
14,349	12,737	13,463	הון רובד 2
61,094	56,231	61,704	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
386,550	362,795	393,282	סיכון אשראי
4,007	3,693	5,180	סיכונים שוק
25,020	22,964	26,070	סיכון תפעולי
415,577	389,452	424,532	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.25%	11.17%	11.36%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
11.25%	11.17%	11.36%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.70%	14.44%	14.53%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:
- הקלה בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.03% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2023 (0.04% ליום 31 בדצמבר 2022 ו-0.06% ליום 31 במרץ 2022).
 - השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.05% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2023 (0.08% ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 במרץ 2022).
 - הקלה בגין יישום חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, אשר נפרסת בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023, ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2023 (0.04% ליום 31 בדצמבר 2022).
- (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הינם 10.0%-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה 2-2: יחס מינוף

31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2022	31 במרץ 2023	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
46,745	43,494	48,241	הון רובד *1
737,115	710,706	738,726	סך החשיפות*
באחוזים			
6.34%	6.12%	6.53%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור 9.ח.נ.](#) בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2023, המוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 31 במרץ 2023 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.03%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12א בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרת המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2022](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	4,377	213	4,164	-	384	69	599	319	1,016	130	1,647
עמלות והכנסות אחרות	982	9	973	24	52	23	166	82	263	37	326
סך הכנסות	5,359	222	5,137	24	436	92	765	401	1,279	167	1,973
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	185	22	163	-	(2)	-	67	23	24	-	51
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,094	99	1,995	15	107	43	188	111	499	55	977
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,008	67	1,941	7	257	31	316	168	482	72	608
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	2,864	125	2,739	-	798	34	373	229	537	14	754
עמלות והכנסות אחרות	984	10	974	113	24	27	142	86	239	41	302
סך הכנסות	3,848	135	3,713	113	822	61	515	315	776	55	1,056
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(600)	10	(610)	-	-	-	(401)	(180)	(15)	-	(14)
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,958	93	1,865	32	110	37	151	106	479	47	903
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,654	20	1,634	47	503	16	492	252	206	6	112

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-608 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות שקוזזה מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בהשוואה לשנה הקודמת ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-1,647 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-754 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית וכן מגידול בהיקפי האשראי לדיוור.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-326 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-302 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה מעמלות בכרטיסי אשראי ומעלייה בעמלות מהפרשי המרה אשר קוזזו בחלקן על-ידי ירידה בעמלות מפעילות בשוק ההון. ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-51 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-14 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מגידול בהוצאה הקבוצתית בתקופה השוטפת על רקע התאמות מאקרו כלכליות לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים וההסתברות להאטה כלכלית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-977 מיליון ש"ח בהשוואה ל-903 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בשל עלייה בהוצאות השכר והמענקים וכן מעלייה בהוצאות מחשב.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הבנקאות הפרטית ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-72 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-14 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-55 מיליון ש"ח בהשוואה ל-47 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-482 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-206 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה ברווח המימוני, נטו, מעלייה בעמלות ובהכנסות האחרות. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות להפסדי אשראי. ברבעון הראשון של שנת 2023 הרווח המימוני, נטו הסתכם ב-1,016 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-537 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-263 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-239 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי, נטו ודמי ניהול חשבונות.

ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשמו הוצאות להפסדי אשראי בסך של 24 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 15 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מגידול בהוצאה הקבוצתית אשר קוזז בחלקו מקיטון בהוצאה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-499 מיליון ש"ח בהשוואה ל-479 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-168 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-252 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי אשר קוזזה בחלקה מעלייה ברווח המימוני, נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-319 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-229 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-82 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-86 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות מעסקי מימון.

ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשמו הוצאות מהפסדי אשראי בסך של כ-23 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-180 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע ברובו מגידול בהוצאה הקבוצתית ומגידול בהוצאה הפרטנית להפסדי אשראי.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-316 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-492 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות אשר קוזזו בחלקן מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות וההכנסות האחרות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-599 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-373 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול בהיקפי האשראי וכן מעלייה בריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-142 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון.

ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשמו הוצאות מהפסדי אשראי בסך של כ-67 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-401 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע מקיטון בהפרשה הפרטנית שהוכר ברבעון המקביל אשתקד, בעיקר ממספר לווים מצומצם.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו בכ-188 מיליון ש"ח בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-31 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-16 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-34 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס למגזר ניהול פיננסי ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-257 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-503 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-384 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-798 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעליית הריבית המועברת לחטיבות הבנק בגין המקורות. בנוסף, נרשמו הפסדים ממימושי אגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, חלה ירידה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. מנגד, חלה עלייה ברווחים מהשקעה במניות. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-52 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-24 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות סינדיקציה.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס למגזר אחר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם בסך של 7 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 47 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות האחרות, קיטון זה קוזז בחלקו מירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו ב-24 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה נבע מירידה בהכנסות האחרות אשר מקורה במכירת זכויות בנדל"ן בתקופה המקבילה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכמו בכ-15 מיליון ש"ח בהשוואה ל-32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות בקשר עם יישום ההסדר בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2023 הסתכם ב-67 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 20 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-73 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2023 בהשוואה לרווח נקי של כ-43 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזזה בחלקה מגידול בהוצאות התפעוליות. העלייה ברווח המימוני, נטו נבעה בעיקר מעלייה בשיעור הריבית הדולרית ומגידול יתרות האשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-6 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2023 בהשוואה להפסד בסך של כ-19 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד נובע מירידה בהוצאות בקשר עם צמצום הפעילות ויישום ההסדר בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושייכותם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2022](#), [ביאור 12](#) לתמצית הדוחות הכספיים ופרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהן ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בכ-24.9% בחברה הציבורית אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (לשעבר "פועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ") העוסקת בשירותי ייעוץ, חיתום וניהול גיוסי הון. לבקשת הבנק ופועלים אקוויטי, בחודש דצמבר 2022 הוחלף שמה והוסר "פועלים" משמה של החברה. הבנק שוקל חלופות לפעילות בתחום החיתום לרבות אפשרות להקמת פעילות חיתום עצמאית. יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 31 במרץ 2023 הסתכמה בסך של כ-3.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-3.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 במרץ 2023, בהשוואה לסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול בהיקף ההשקעות בשנים האחרונות מהווה יישום אסטרטגית הבנק לגידול היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, בכפוף לתנאי השוק, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2025 אשר אושר בדירקטוריון הבנק. תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 הסתכמה ברווח בסך של כ-46 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בתרומה נובעת בעיקר מקיטון ברווחי שיערוך של מניות שאינן סחירות על בסיס מחיר נצפה, לצד קיטון ברווחי האקוויטי מחברות כלולות לעומת ברבעון המקביל אשתקד. השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 31 במרץ 2023 ב-3.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-3.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעבר בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בחברה והבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי. ההפסד בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 של הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 2 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 5 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד. תוצאות הפעילות בשוויץ משקפות את הקיטון שחל בהוצאות הנובעות מהליכי הסגירה ובהוצאות המשפטיות בקשר עם סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק מחזיקה 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף בתורכיה שעוסק בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. על רקע טענות של מי שהיה בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. בעל מניות המיעוט הגיש בקשה לבית המשפט למשיכת תביעה שהגיש (אשר תיבחן במסגרת שימוע שנקבע להמשך השנה). בתאריך 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף. ביום 30 במרץ 2023 התקשר הבנק בהסכם למכירת החזקות בבנק פוזיטיף בתמורה שעיקרה פירעון אשראי שהועמד לבנק פוזיטיף במועד השלמה של העסקה (אם תושלם). לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים (אחד מהם התקבל בחודש מאי 2023) שאין ודאות כי יתקבלו ואין ודאות כי העסקה תושלם, גם בהתחשב במצב הכלכלי בתורכיה ובנסיונותיו של בנק פוזיטיף. סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 31 במרץ 2023 בהון ובאמצעים אחרים, לאחר הכרה בתקופות קודמות בהפסד מירידת-ערך, הסתכמה ב-64 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-78 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022 (סכומים המשקפים את יתרת קו האשראי שהועמד על-ידי הבנק). למידע נוסף בנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בדוח ממשל תאגידי. לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי קו האשראי שהעמיד הבנק לבנק פוזיטיף מההון הפיקוחי, ראה [ביאור 9.ט](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2023 וליום 31 בדצמבר 2022 להלן דוח על הסיכונים.

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית. הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 במרץ 2023](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן להבא.

טבלה 1-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022				יתרה ליום 31 במרץ 2023				
מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	
במיליוני ש"ח								
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾								
386,035	31,816	126,794	227,425	395,255	31,681	127,801	235,773	סיכון אשראי מאזני
166,407	17,834	7,162	141,411	168,224	19,406	6,931	141,887	סיכון אשראי חוץ-מאזני
552,442	49,650	133,956	368,836	563,479	51,087	134,732	377,660	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
9,996	2,649	730	6,617	8,861	2,518	671	5,672	א. לא בעייתי - מאזני
6,418	668	581	5,169	6,758	682	661	5,415	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
2,973	458	-	2,515	3,368	450	-	2,918	בעייתי צובר
3,445	210	581	2,654	3,390	232	661	2,497	בעייתי לא צובר
16,414	3,317	1,311	11,786	15,619	3,200	1,332	11,087	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
3,086	149	7	2,930	2,590	146	9	2,435	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
19,500	3,466	1,318	14,716	18,209	3,346	1,341	13,522	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
83	44	-	39	140	48	-	92	מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
571,942	53,116	135,274	383,552	581,688	54,433	136,073	391,182	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים								
3,444	210	581	2,653	3,388	232	661	2,495	א. חובות לא צוברים
2	-	-	2	2	-	-	2	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
3,446	210	581	2,655	3,390	232	661	2,497	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי בדירוג ביצוע אשראי וכן בשיעור מסך סיכון האשראי בסך הבנק ובחלוקה למגזרים למעט יציבות בשיעור באשראי לדיור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
2,653	791	3,444
99	298	397
(15)	(140)	(155)
(80)	(47)	(127)
(125)	(9)	(134)
(37)	-	(37)
2,495	893	3,388

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

אחר**

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022

מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
2,970	647	3,617
(82)	420	338
80	194	274
(167)	(296)	(463)
(47)	(34)	(81)
(230)	(61)	(291)
2,524	870	3,394

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות פגומים לתחילת השנה

התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בשל השפעת היישום לראשונה של CECL⁽¹⁾

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה

התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בארגון מחדש בשל השפעת היישום לראשונה של CECL⁽¹⁾

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה

* לרבות הלוואות לדיור.

** יתרות הנכסים, נטו בגין חברה בת המוחזקת למכירה סווגו לסעיף נכסים אחרים.

(1) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי

ליום								
31.12.2022				31.03.2023				
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	
ניתוח איכות האשראי לציבור								
0.87%	0.60%	0.45%	1.15%	0.85%	0.67%	0.51%	1.06%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור
0.89%	0.72%	0.45%	1.17%	0.88%	0.80%	0.51%	1.10%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
1.63%	1.90%	0.45%	2.24%	1.69%	1.96%	0.51%	2.29%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
4.16%	9.44%	1.02%	5.10%	3.90%	9.17%	1.03%	4.70%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח								
(0.02%)	0.11%	0.06%	(0.08%)	0.19%	0.45%	0.04%	0.23%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(0.03%)	0.07%	-	(0.05%)	0.01%	0.06%	(0.01%)	0.02%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור								
1.64%	2.64%	0.41%	2.17%	1.65%	2.76%	0.41%	2.17%	שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.41%	2.55%	0.38%	1.80%	1.40%	2.67%	0.39%	1.77%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
160.7%	427.1%	83.8%	156.4%	165.5%	401.3%	76.1%	167.3%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
156.9%	353.2%	83.8%	154.2%	159.0%	332.5%	76.1%	161.4%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
(58.3)	39.0	243.5	(34.6)	116.8	46.6	(41.9)	104.4	יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

- במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2022:
- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק ובמגזר המסחרי וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, שיפור קל עבור סך הבנק ובמגזר המסחרי וזאת למרות עלייה במגזרי הלוואות לדיור ואנשים פרטיים.
 - שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק ותתי הסגמנטים למעט סגמנט הלוואות לדיור אשר עלה קלות.
 - בשיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור נרשמה ירידה קלה בהשפעת גידול ביתרת האשראי.
- במדדי סיכון האשראי הבאים נרשמה עלייה (החמרה) במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת סוף שנת 2022:
- שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים, וזאת לאחר ירידה עקבית בשנים האחרונות.
 - שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק ותתי הסגמנטים למעט סגמנט הלוואות לדיור הושפע מגידול בהפרשה הקבוצתית וזאת כתוצאה בעיקר מהחמרת התחזיות הכלכליות. בתחום הדיור נרשמה ירידה קלה בהשפעת הגידול ביתרת הממוצעת.
 - שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עבור סך הבנק עלה אך נותר קרוב ל-0% בסך הבנק ובכל אחד מהמגזרים.
 - שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי (לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות) מתוך האשראי לציבור עלה קלות וזאת בעקבות גידול בהפרשה בגין חובות הנבחנים קבוצתית.
- להערכת הבנק רמת הסיכון בתיק צפויה להיות מושפעת מהחמרה בסביבה הכלכלית ככל שתתמש, יחד עם זאת המדדים אינם מצביעים בשלב זה על שינוי מהותי ברמת הסיכון. הבנק הביא לידי ביטוי את השפעת התחזיות לשינויים במשתנים המאקרו כלכליים בעת קביעת ההפרשה הקבוצתית.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2023						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות, נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁷⁾
במיליוני ש"ח						
31,407	30,491	485	159	(30)	(4)	307
103,690	101,916	981	560	96	(3)	934
39,026	38,360	137	66	(3)	(6)	637
38,761	37,224	635	305	21	5	340
53,602	53,524	11	7	3	7	179
16,977	15,802	214	71	5	5	246
8,859	8,172	382	364	12	9	250
49,934	46,185	2,010	1,083	18	(10)	1,448
342,256	331,674	4,855	2,615	122	3	4,341
135,414	134,097	643	643	12	(3)	530
54,220	50,878	685	233	38	4	961
531,890	516,649	6,183	3,491	172	4	5,832
92,167	92,167	-	-	2	-	4
624,057	608,816	6,183	3,491	174	4	5,836
49,798	46,830	1,825	641	13	8	799
56,975	56,804	-	-	(2)	-	29
106,773	103,634	1,825	641	11	8	828
730,830	712,450	8,008	4,132	185	12	6,664

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 416,279; 133,396; 2,017; 4,637 ו-174,501 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) מרכיב ההפרשה הקבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינוי ונדל"ן והקלות בחיתום, נכלל החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינוי והנדל"ן.

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2022						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
336	(14)	79	140	421	32,088	32,971
659	(5)	(299)	558	926	93,460	95,129
470	(28)	37	92	137	34,770	35,327
345	(4)	14	221	640	39,330	40,964
144	(4)	(154)	2	153	47,864	48,104
209	2	36	41	132	15,317	16,523
209	-	12	29	69	8,952	9,442
1,484	(1)	(299)	1,451	3,593	47,295	51,965
3,856	(54)	(574)	2,534	6,071	319,076	330,425
478	-	32	558	561	125,404	128,744
860	3	(46)	291	694	49,142	52,238
5,194	(51)	(588)	3,383	7,326	493,622	511,407
-	-	-	-	-	48,366	48,366
5,194	(51)	(588)	3,383	7,326	541,988	559,773
702	(4)	(12)	773	2,311	34,742	39,147
2	-	-	-	-	47,976	48,136
704	(4)	(12)	773	2,311	82,718	87,283
5,898	(55)	(600)	4,156	9,637	624,706	647,056

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 13,875; 658; 64,726; 383,835 ו-183,963 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁷⁾	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
335	(23)	70	157	487	30,570	31,481
834	(79)	(165)	610	1,007	99,490	101,927
635	(56)	173	72	109	36,325	36,900
323	5	(23)	242	582	37,566	39,133
184	(4)	(128)	22	29	51,521	51,736
247	13	84	116	252	15,949	17,243
246	6	57	387	407	8,403	9,089
1,429	(3)	(364)	1,205	1,781	46,811	50,870
4,233	(141)	(296)	2,811	4,654	326,635	338,379
515	2	72	572	572	133,342	134,643
927	22	40	211	670	49,437	52,896
5,675	(117)	(184)	3,594	5,896	509,414	525,918
1	-	1	-	-	70,004	70,004
5,676	(117)	(183)	3,594	5,896	579,418	595,922
808	22	119	659	1,848	43,028	46,024
32	-	30	-	-	52,907	52,999
840	22	149	659	1,848	95,935	99,023
6,516	(95)	(34)	4,253	7,744	675,353	694,945

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 413,532; 103,369; 898; 2,753 ו-174,393 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) מרכיב ההפרשה הקבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינוי ונדל"ן והקלות בחיתום, נכלל החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינוי והנדל"ן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3.2.3. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן האטה בחודשים האחרונים באופן ניכר. היקף העסקות בדירות, חדשות ויד שנייה, רשם בחודשים ינואר-פברואר ירידה חדה של כ-40% לעומת אשתקד, ומלאי הדירות החדשות הלא מכורות גדל. העלאות הריבית צמצמו את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים על תחילת ירידת מחירים של 1.9% במחירי הדירות החדשות בחודשים האחרונים. נתונים אנקדוטליים לתוצאות מכרזים למכירת קרקעות הצביעו במקרים רבים על ירידות מחירים חדות.

בשנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי בהשוואה לשנה שקדמה לו. עם השינויים בסביבה הכלכלית, עליית הריבית והירידה בהיקף העסקות, ננקטו צעדים מחמירים במהלך 2022 ובתחילת 2023 בכללי חיתום האשראי בענף. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי תוך בחינה של רווחיות מותאמת סיכון. הבנק ממשיך לבחון את ההשלכות האפשריות של השינויים בסביבה הכלכלית, ההשפעה הפוטנציאלית של המשך העלייה בריבית ובאינפלציה ובמידת הצורך יבצע התאמות נדרשות נוספות. הבנק מביא לידי ביטוי את תנאי המשק הצפויים ונתוני התיק בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 5-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 במרץ 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
3,829	478	747	2,604
235	38	26	171
70,567	20,017⁽¹⁾	18,505	32,045
34,063	697	5,823	27,543
22,772	4,789	8,091	9,892
131,466	26,019	33,192	72,255
11,250	716	1,956	8,578
142,716	26,735	35,148	80,833
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה לדיור
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
4,026	499	793	2,734
492	45	86	361
69,805	21,537 ⁽¹⁾	17,591	30,677
31,768	796	4,607	26,365
21,311	4,877	7,278	9,156
127,402	27,754	30,355	69,293
11,425	737	1,852	8,836
138,827	28,491	32,207	78,129
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה לדיור
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 במרץ 2023](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

ליום 31 למרץ 2023 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-143 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-2.8%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-92% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-54% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-29% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 6-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2022	31 במרץ 2023	
במיליוני ש"ח			
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
3.3%	135,815	140,276	סיכון אשראי שאינו בעייתי
			סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
13.4%	434	492	בעייתי צובר
(8.2%)	682	626	לא צובר
(30.3%)	1,896	1,322	שאינו בעייתי
(19.0%)	3,012	2,440	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2.8%	138,827	142,716	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ב-19%. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי ירד מ 2.17% בשנת 2022 ל-1.71% במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023, שיעור החוב הבעייתי מתוך כל סיכון האשראי ירד מ 0.80% בשנת 2022 ל-0.78% במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023, ושיעור החוב הלא צובר מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-0.49% בשנת 2022 ל-0.44% במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023.

להערכת הבנק איכות תיק האשראי לבינוי ונדל"ן טובה כפי שמתבטא במדדים המוזכרים לעיל. יחד עם זאת השינויים בסביבה הכלכלית ממשיכים להעיד על עלייה בהסתברות להרעה בענפים אלו ובהתאם לכך לעלייה ברמת סיכון האשראי של הלווים. לפיכך, הגדיל הבנק את הפרשה הקבוצתית בגין תיק זה במהלך שנת 2022 וכן ברבעון הראשון של שנת 2023.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 31 במרץ 2023					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
שיעור מימון⁽³⁾					
7,262	-	4,980	-	2,282	עד 45%
14,833	-	8,024	-	6,809	מעל 45% ועד 65%
23,744	-	6,290	-	17,454	מעל 65% ועד 80%
3,531	-	790	-	2,741	מעל 80%
כושר ספיגה⁽⁴⁾					
409	-	-	409	-	עד 25%
9,012	-	-	9,012	-	מעל 25% ועד 50%
8,899	-	-	8,899	-	מעל 50% ועד 75%
25,253	-	-	25,253	-	מעל 75%
10,000	-	-	10,000	-	פרויקטים שטרם החלו
אחר⁽⁵⁾					
28,523	28,523	-	-	-	
131,466	28,523	20,084	53,573	29,286	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,316	-	4,937	-	7,253	עד 45%
6,666	-	6,701	-	13,367	מעל 45% ועד 65%
15,242	-	5,575	-	20,817	מעל 65% ועד 80%*
3,733	-	761	-	4,494	מעל 80%*
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
	865	-	-	865	עד 25%
	7,190	-	-	7,190	מעל 25% ועד 50%
	7,791	-	-	7,791	מעל 50% ועד 75%
	27,237	-	-	27,237	מעל 75%
	9,109	-	-	9,109	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
			29,279	29,279	
27,957	52,192	17,974	-	127,402	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

* סווג מחדש.

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 80% מהווה כ-7.2% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית ב 31 למרץ 2023 לעומת 9.8% בשנת 2022. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% נדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-0.9% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית (ללא פרויקטים שטרם החלו) ברבעון ראשון של שנת 2023 לעומת 2.0% בשנת 2022.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בינוי ונדל"ן על-פי המימון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק. ביום 26 בינואר 2023 פורסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזר, למידע נוסף ראה [ביאור 9.9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. מהמחצית השנייה של שנת 2021 הרחיב הבנק את השימוש בפוליסות ביטוח. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 המשיך הבנק להרחיב את פוליסת ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבוטחות בשעבוד קרקע. בנוסף הבנק עושה שימוש בפוליסות ביטוח ערביות חוק מ"מ ("עמ"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עמ"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על ידי הבנק. ביטוחים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן. הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה. (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.א.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים).

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי ורגישות לירידת מחיר. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון.

במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיו. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת הפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,571 מיליון ש"ח ליום 31 למרץ 2023 בהשוואה לסך של כ-1,469 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. שיעור סך הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 31 למרץ 2023 הינו 1.95% בהשוואה ל-1.88% ליום 31 בדצמבר 2022.

3.2.4 חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P, Moody's, Fitch.

סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבוביות, ביטוחנות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 במרץ 2023			
חשיפה					
סך-הכל	חופ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חופ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית
במיליוני ש"ח					
המדינה					
46,525	8,950	37,575	51,091	9,644	41,447
ארצות-הברית					
6,001	1,723	4,278	6,303	1,561	4,742
שוויץ					
11,220	5,058	6,162	13,114	6,112	7,002
אנגליה					
6,987	5,547	1,440	6,694	4,994	1,700
גרמניה					
31,168	5,099	26,069	32,365	4,520	27,845
אחרות					
101,901	26,377	75,524	109,567	26,831	82,736
סך-כל החשיפות למדינות זרות					
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:					
243	52	191	376	45	331
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
782	68	714	650	103	547
מזה: סך החשיפות למדינות LDC					
246	33	213	115	28	87
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*					

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חופ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הגידול בחשיפה למדינות זרות נובע בעיקרו מהגדלת החשיפה המאזנית לממשלת ארצות-הברית וכן מהגדלת ביטוח האשראי בגין מקרקעין. בחודש פברואר, 2022 פרצה מלחמה בין רוסיה ואוקראינה. הבנק בחן וניתח את השפעות האירוע על החשיפות השונות וממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות והשלכותיהן. נכון ליום 31 במרץ 2023 לא קיימת לבנק חשיפה מהותית ללקוחות שמדינת התושבות שלהם היא רוסיה או אוקראינה.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דרוג השקעה ומעלה.

העלייה המהירה בריביות, שמלווה גם בעליית סיכונים האשראי בענפים שונים, הביאה במספר מקרים לפגיעה ביציבות בנקים כתוצאה מפער בין עלויות גיוס מאמירות מול התחייבויות לקוחות בריביות קבועות וכן לפגיעה בשווי הנוכחי של נכסים בעלי מח"מ ארוך ובעיקר של תיקי אגרות-חוב. בנק SVB (Silicon Valley Bank) לדוגמא, צבר הפסדים כבדים בשווי תיק אגרות-חוב, ופיקדונות החלו לצאת מהבנק בקצב מוגבר. הבנק נמכר בחסות הרגולטור האמריקני. קרדיט סוויס השוויצרי מוזג ל-UBS תוך מחיקת אחת משכבות החוב על רקע חולשה בבקורות הפנימיות, הפסדים ואובדן נזילות. בנקים מרכזיים התערבו בנעשה בשווקים על מנת למנוע משבר נזילות, והחשש מממשבר בענף הבנקאות בעולם עלה.

נכון למועד זה ניכר שהמשבר הנוכחי ממוקד בבנקים אמריקאים איזוריים, לגביהם התעורר חשש לאחר קריסת SVB אשר הביאה למשיכות כספים משמעותיות על-ידי לקוחות. חשיפות בנק הפועלים לבנקים גלובליים ממוקדות בבנקים גדולים מהשורה הראשונה בדירוג השקעה. כך גם לגבי חשיפות הבנק כלפי הבנקים האמריקאים. לבנק אין ולא היו במועד הקריסה/חילוץ חשיפות לבנקים אמריקאים שקרסו/חולצו בחודשים האחרונים (First Republic Bank ו-SVB, Signature Bank). לבנק חשיפה זניחה למספר מצומצם של בנקים איזוריים בארצות-הברית.

במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 במרץ 2023			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾					
16,410	11,504	4,906	12,437	6,821	5,616
18,897	10,719	8,178	25,403	15,341	10,062
197	96	101	237	31	206
5	-	5	2	-	2
-	-	-	-	-	-
405	66	339	450	50	400
35,914	22,385	13,529	38,529	22,243	16,286
סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים					

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.

(2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.

(3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.

(4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-I.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2023 בכ-38.5 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-2.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית בסך כ-2.8 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מגידול בניירות-ערך ובניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר של מוסדות פיננסיים זרים. כ-98.2% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A ומעלה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-36.9% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 58.1% בחברות ביטוח ו-5.0% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (69.6%), בארצות הברית (24.7%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (5.7%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.22	31.03.22	31.03.23	
במיליוני ש"ח			
יתרות אשראי			
128,177	119,744	129,168	הלוואות מכספי הבנק
898	944	833	הלוואות מכספי האוצר*
272	243	277	מענקים מכספי האוצר*
129,347	120,931	130,278	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	31.03.23	
31.12.22	31.03.22		
במיליוני ש"ח			
ביצוע			
24,947	7,912	3,916	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
הלוואות מכספי האוצר			
47	13	11	הלוואות
38	12	6	מענקים
85	25	17	סך-הכל מכספי האוצר
25,032	7,937	3,933	סך-הכל הלוואות חדשות
1,538	672	217	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
26,570	8,609	4,150	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה	הסכום בפיגור של 90 יום או יותר מתוך סך החובות הבעייתיים	שיעור הסכום בפיגור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	חוב בעייתי* שיעור חוב בעייתי	
במיליוני ש"ח/באחוזים						
129,168	91	0.07%	534	0.41%	661	0.51%
128,177	88	0.07%	519	0.40%	581	0.45%
115,166	101	0.09%	533	0.46%	595	0.52%

* החל מיום 1 בינואר 2022 בעקבות יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים, הלוואות לדיור אשר הקרן או הריבית בגינן מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגות כחובות לא צוברים הכנסות ריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2023

היקף העסקות בדירות, חדשות ויד שנייה, רשם בחודשים ינואר-פברואר ירידה חדה של כ-40% לעומת אשתקד, ומלאי הדירות החדשות הלא מכורות גדל. העלאות הריבית צמצמו את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. בעקבות כך ניכרת ירידה בסכום ביצוע הלוואות החדשות לדיון ברבעון הראשון של שנת 2023 בהשפעת הירידה בכמות העסקות במשק.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 שיעור הסכום בפיגור נותר ללא שינוי לעומת סוף שנת 2022 וחלה עלייה בשיעור החוב הבעייתי. ברבעון הראשון של שנת 2023 נרשם גידול קל בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיון, וזאת בהמשך לגידול שנרשם במהלך שנת 2022 (וזאת ביחס ליישום מודל CECL לראשונה).

ככלל רמת סיכון האשראי בתיק האשראי לדיון נמוכה. יצוין כי מגמת עליית הריבית ובמידה פחותה עליית מדד המחירים הביאו לעלייה בתשלום החודשי של לווים רבים. בשלב זה לא נרשם גידול בשיעור הסכום בפיגור אך נרשם גידול בשיעור החוב הבעייתי. הבנק מאפשר ללווים כלים להקלה בעומס התשלומים כגון פריסת החוב. העלייה בגובה התשלום והמשך עלייה בשיעור הריבית צפויים להביא להמשך עלייה בהחזר החודשי ועשויים להביא בהמשך לגידול בשיעור הסכום בפיגור.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיון בבנק ליום 31 למרץ 2023 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2022 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים.

התפתחות יתרות אשראי לדיון

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיון על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
0.8%	129,168	0.1%	122	23.7%	30,655	11.0%	14,175	39.4%	50,850	25.8%	33,366	31.03.2023
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיון

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיון ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיון נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיון, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיון בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגנונות שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיון.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות אשראי לדיון ב-5 רבעונים אחרונים

	2022				2023
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
	במיליוני ש"ח				
יתרות לסוף תקופה	119,744	123,498	126,221	128,177	129,168
שינוי ביתרות	4.0%	3.1%	2.2%	1.5%	0.8%
ביצוע הלוואות חדשות	7,937	6,709	5,659	4,727	3,933

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.22	30.06.22	30.09.22	31.12.22	31.03.23	
מאפיינים					
42.2%	41.8%	42.0%	42.6%	41.3%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.2%	0.3%	0.2%	1.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
59.6%	60.8%	60.3%	57.5%	56.2%	שיעור בריבית משתנה
2.7%	2.6%	3.0%	4.5%	5.7%	שיעור הלוואות לכל מטרה
11.2%	9.8%	9.8%	10.6%	9.9%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.0%	9.2%	9.7%	9.4%	10.5%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.6	25.1	25.4	25.9	26.3	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 נרשמה עלייה קלה ביתרות הלוואות לדיור של 0.8% שיעור הנמוך מהגידול בשנת 2022. ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות הושפעה מהעלאות הריבית, ומעליית האינפלציה. במדדי איכות הביצועים החדשים נרשמה עלייה (החמרה) במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% אך השיעור עדיין נמוך, בשיעור הלוואות לכל מטרה, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67 ובתקופה הפירעון הממוצעת לרכישה. ירידה נרשמה במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023, בשיעור מימון מעל 60%, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה (ירידה קלה) ובשיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות. העלאות הריבית והעלייה באינפלציה המביאים לגידול בתשלום החודשי, בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה, עלולים להביא לעלייה ברמת הסיכון בתיק. הבנק בחן וימשיך לבחון את השפעות הסביבה הכלכלית על מצב הלווים באמצעות ניתוח של השפעת התחזיות וכן ניתוח של ההשפעות בפועל על מצב הלווים.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות האשראי ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל. ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע/מודל חיתום מתקדם". סכום הלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתיו. פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סגנים רלוונטיים בהתאם לכללי הוגנות וציות. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות על נתוני הלוואה. תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, עדכוני ריבית צפויים, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 15-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2022	31.03.2023		
				מאזני
(6.2%)	(164)	2,666	2,502	עו"ש חובה
(0.8%)	(184)	24,256	24,072	הלוואות ⁽¹⁾
8.3%	4	48	52	מזה: הלוואות בולט ובלון
(8.3%)	(280)	3,359	3,079	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
7.7%	375	4,849	5,224	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(0.7%)	(253)	35,130	34,877	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
8.7%	1,566	17,980	19,546	סיכון אשראי חוץ-מאזני
2.5%	1,313	53,110	54,423	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2023 ירדה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.7% לעומת 31 בדצמבר 2022. סך סיכון האשראי המאזני ירד בתקופה זו בכ-0.7% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-8.7% בעיקר בהשפעת גידול במסגרות כרטיסי האשראי.

מעבר לצעדים שננקטו באשראי לדיור, הבנק בוחן צעדים נוספים על מנת להקל על הלווים בהתמודדות עם עליית הריבית באשראי הצרכני, כגון פריסת תשלומי הלוואות קיימות וכן אפשרות להארכת תקופת הלוואה במטרה להקל על החזרים החודשיים.

טבלה 16-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2022					ליום 31 במרץ 2023					סך-הכל
הכנסה ממוצעת לחשבון					הכנסה ממוצעת לחשבון					
סך-הכל	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	סך-הכל	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	
										במיליוני ש"ח
3,646	1,225	1,057	1,307	57	3,764	1,293	1,110	1,307	54	עד 20
3,075	1,084	830	1,052	109	3,105	1,176	827	1,000	102	מ-20 עד 40
6,586	1,998	2,188	2,060	340	6,385	2,014	2,123	1,922	326	מ-40 עד 80
10,041	3,809	3,803	1,987	442	9,757	3,792	3,689	1,850	426	מ-80 עד 150
9,493	6,057	2,544	689	203	9,451	6,055	2,543	654	199	מ-150 עד 300
2,289	1,925	199	119	46	2,415	2,078	204	99	34	מעל 300
35,130	16,098	10,621	7,214	1,197	34,877	16,408	10,496	6,832	1,141	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלוויים

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 במרץ 2023	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,807	18,404	עד 10
6,515	6,691	מ-10 עד 50
5,227	5,274	מ-50 עד 200
2,284	2,227	מ-200 עד 500
2,297	2,281	מעל 500
35,130	34,877	סך-הכל

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 במרץ 2023			
סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
8,484	5,298	3,186	8,720	5,669	3,051	עד שנה
6,192	59	6,133	5,974	90	5,884	משנה עד 3 שנים
11,198	84	11,114	10,712	92	10,620	מ-3 עד 5 שנים
9,256	95	9,161	9,471	107	9,364	מעל 5 שנים
35,130	5,536	29,594	34,877	5,958	28,919	סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3.2.8 מימון ממונף

טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 31 במרץ 2023				
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל	
במיליוני ש"ח				
				ענף המשק של הלווה
3	1,736	198	1,934	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	240	-	240	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
2	376	-	376	כרייה וחציבה
-	-	-	-	מסחר
1	658	-	658	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
1	424	-	424	תעשייה
1	283	-	283	אספקת מים ושירותי ביוב
9	3,717	198	3,915	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2022				
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל	
במיליוני ש"ח				
				ענף המשק של הלווה
2	1,196	216	1,412	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	240	-	240	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
3	441	293	734	כרייה וחציבה
1	350	-	350	מסחר
1	657	51	708	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
1	429	-	429	תעשייה
9	3,313	560	3,873	סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	893	1,378	2,271
7	7,423	4,352	11,775
3	1,420	3,778	5,198
1	1,306	18	1,324
1	1,195	147	1,342
12	13,072	13,269	26,341
2	1,307	3,493	4,800
1	982	335	1,317
28	27,598	26,770	54,368
ענף משק			
אספקת חשמל			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל			
מידע ותקשורת			
שירותים פיננסיים			
תעשייה			
מסחר בכלי רכב			
סך-הכל			
ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,310	1,360	2,670
6	6,568	3,419	9,987
3	1,187	3,826	5,013
1	1,014	297	1,311
1	1,194	150	1,344
10	11,662	10,557	22,219
2	1,206	3,642	4,848
24	24,141	23,251	47,392
ענף משק			
אספקת חשמל			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל			
מידע ותקשורת			
שירותים פיננסיים			
תעשייה			
סך-הכל			

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 במרץ 2023 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2022 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, תשואות, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1 סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואות במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי חידוש הריבית (בריבית המשתנה);
 - **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בעקומי התשואות שיבואו לידי ביטוי בשינוי העקום, עלייה/ירידה במקביל, שיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
 - **סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים;
 - **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

טבלה 3-21: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2022 ⁽¹⁾		31 במרץ 2023			
במיליוני ש"ח					
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
48,258	2,178	46,080	52,489	2,891	49,598
48,706	2,155	46,551	54,780	3,072	51,708

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. (1) סווג מחדש.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 3-22: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2022		31 במרץ 2023			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
272	37	235	(74)	(10)	(64)
עלייה במקביל של 1%					
220	35	185	(106)	(13)	(93)
מזה: תיק בנקאי					
(199)	(52)	(147)	184	7	177
ירידה במקביל של 1%					
(145)	(50)	(95)	213	10	203
מזה: תיק בנקאי					
שינויים לא מקבילים					
(186)	94	(280)	(579)	(100)	(479)
התללה ⁽¹⁾					
352	(70)	422	647	81	566
השטחה ⁽²⁾					
413	(30)	443	494	30	464
עליית ריבית בטווח הקצר					
(366)	75	(441)	(494)	(27)	(467)
ירידת ריבית בטווח הקצר					

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך. (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 במרץ 2023				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
438	(243)	681	361	(41)	402	עלייה במקביל של 1%
390	(291)	681	328	(74)	402	מזה: תיק בנקאי
(1,540)	233	(1,773)	(1,489)	37	(1,526)	ירידה במקביל של 1%
(1,489)	284	(1,773)	(1,459)	67	(1,526)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית ובהנחת רצפות ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית, ועודכנו במהלך הרבעון הראשון לאור השינויים בסביבת הריבית ובהתנהגות הלקוחות. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. במהלך הרבעון הראשון של 2023 המשיכו העלויות בריביות הבנקים המרכזים בארץ ובעולם וכן נצפתה עלייה מתונה בעקומי התשואות בישראל. עליית עקומי התשואות יוצרת השפעה על הערך הכלכלי כמפורט בלוח רגישות הערך הכלכלי לעיל. עליית הריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל, השפעה אשר חלקה עלול לדעוך עם מעבר פיקדונות העו"ש למוצרים אחרים. עם זאת, לעליית עקומי התשואות השפעה שלילית על ההון העצמי של הבנק, עקב ירידת שווי של תיק האג"ח הזמין למכירה (בקזוזו) שינוי שווי התחייבויות בגין זכויות עובדים), שכן בניגוד לרגישות הערך הכלכלי, המתחשבת בכל המכשירים הפיננסיים במאזן הבנק, ההון העצמי מושפע רק מחלקם. לפרטים ראה [פרק יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון](#) לעיל.

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכונים המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 24-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2022		31 במרץ 2023		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
171	(82)	49	(155)	דולר ארצות-הברית
43	(31)	47	(54)	אירו
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(591)	555	(703)	662	מדד המחירים לצרכן

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2023

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועדן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 25-3: יחס כיסוי הנזילות (LCR)*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2023	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
122%	123%	127%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
121%	122%	127%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות ברבעון.

טבלה 26-3: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 במרץ 2022	ליום 31 במרץ 2023	
באחוזים			
בנתוני המאוחד			
130%	134%	127%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ברבעון הראשון של שנת 2023 לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון הראשון של שנת 2023 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2022 כתוצאה משינויים בתמהיל המפקידים וסוגי הפיקדונות.

לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות. יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון הראשון של שנת 2023 עומד על 127% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2022 לאור גידול בצרכי מימון (בעיקר בגין האשראי).

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתיב חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). כתב השיפוי וכתב החסינות מוארכים מפעם לפעם וההארכה האחרונה התקבלה עד ליום 31 במרץ 2024.

בהמשך לאמור בביאור 1.25. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, ביום 1 במאי 2023, בחלוף שלוש שנים ממועד הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") ובהתאם להוראותיו, אישר בית המשפט הפדראלי בארצות-הברית (בניו-יורק) בצו את ביטולו של כתב האישום וההליך הפלילי כנגד הבנק. הצו האמור מביא לסיומם את ההליכים הפליליים כנגד הבנק. ביום ה-30 באפריל 2023 הסתיים גם הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדיון) ("NPA") בקשר לחקירת פיפ"א ובהתאם להוראותיו. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

[למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים תפעוליים (ובכלל זה סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים) וסיכון מודל ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2023 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022.](#)

4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשובנאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022.

4.2. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO 2013 Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission. כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2023 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרץ 2023 את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2023 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 21 במאי 2023

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Nonperforming Loan

אשראי שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגוח 209

אשראי לציבור 80, 76, 71, 54, 47, 46, 45, 44, 43, 27, 26, 24, 14, 13, 11, 138, 137, 136, 135, 134, 132, 128, 124, 98, 97, 96, 95, 94, 93, 91, 89, 81, 153, 152, 151, 150, 149, 148, 147, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 139, 189, 188, 186, 184, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 209, 208, 203, 201, 193, 192, 190

ג

גידור 121, 83, 82, 81, 51, 50, 40, 22

ד

דיבידנד 104, 83, 80, 79, 78, 77, 32, 13, 8

ה

הון והלימות הון 35

הון מניות 78, 77

הלבנת הון 194, 191, 65, 20

הלוואות לדיור 95, 94, 57, 56, 55, 47, 46, 45, 44, 43, 42, 34, 33, 27, 8, 141, 140, 139, 138, 136, 135, 134, 132, 130, 128, 126, 124, 107, 105, 96, 179, 156, 155, 154, 152, 151, 150, 149, 148, 147, 146, 145, 144, 143, 142, 188, 187

הליכים משפטיים 191, 111, 39, 20

הסכם שכר 104

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 201, 24

ו

ועדת שטרומ 195

ז

זכויות עובדים 104, 103, 102, 101, 100, 99, 79, 71, 63

ח

חובות פגומים 132, 128, 42

י

יעד הון 107, 33

ירידת-ערך 90, 88, 29

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 181, 177, 136, 135, 134, 71, 39

מגזרי פעילות פיקוחיים 134, 132, 130, 128, 126, 124, 122, 71, 36, 8, 7

193, 136, 135

מדינות זרות 29

מדיניות חשבונאית 82, 81, 71

מימון ממונף 61, 9

מינוף 109, 108, 107, 106, 105, 104, 71, 35, 15, 12, 8

מסגרות אשראי 156, 28

מפקידים גדולים 194

נ

נגזרים 99, 84, 83, 82, 81, 79, 76, 71, 54, 47, 46, 45, 40, 31, 28, 22, 8

, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 121, 120, 119, 118, 117, 116, 115, 114

, 205, 204, 203, 200, 194, 193, 173, 172, 171, 170, 169, 167, 166, 165

209, 208, 207, 206

נזילות 109, 64, 54, 53, 40, 32, 19, 16, 14, 12, 7

ניהול סיכונים 196

ניירות-ערך 66, 54, 52, 47, 46, 45, 40, 35, 31, 30, 28, 26, 22, 14, 11, 8

, 122, 118, 110, 108, 97, 96, 95, 94, 93, 92, 91, 90, 89, 82, 80, 79, 76, 71

, 194, 193, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 139, 138, 137

209, 205, 203, 195

נכסים אחרים 139, 138, 137, 97, 96, 95, 94, 79, 76, 47, 46, 45, 42

204, 160, 159, 158

נכסי סיכון 132, 128, 124, 105, 34, 32, 15

ס

סייבר 65, 40, 14

סיכון אשראי 49, 48, 47, 46, 44, 41, 40, 34, 28, 24, 20, 14, 9, 8, 7

, 139, 138, 137, 105, 99, 97, 96, 95, 94, 71, 61, 59, 58, 57, 54, 53, 51, 50

, 154, 153, 152, 151, 150, 149, 148, 147, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140

201, 187, 184, 164, 163, 162, 161, 157, 156, 155

סיכונים אחרים 65, 7

סיכון מוניטין 65, 40, 20, 14

סיכון מימון 64

סיכון נזילות 64, 40, 14, 12, 7

סיכון סביבתי 66, 20

סיכון רגולטורי 40, 14

סיכון ריבית 62, 40, 32, 14

סיכון שוק 62, 40, 20, 14, 7

סיכון תפעולי 105, 40, 34, 32, 20, 14

ע

עמלות 8, 12, 13, 21, 24, 25, 36, 74, 122, 126, 130, 134, 135, 136, 179,
184, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 196, 203
ענפי משק 8, 9, 28, 30, 46, 48, 51, 61, 185

פ

פיקדונות הציבור 8, 14, 26, 30, 31, 71, 76, 81, 82, 124, 128, 132, 134,
135, 136, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 184, 186, 189, 190, 192, 193,
194, 205, 206, 208

ר

רגולציה 20, 65, 187
רווח למניה 74

ש

שווי הוגן 9, 22, 26, 31, 40, 62, 71, 75, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91,
92, 93, 100, 118, 119, 120, 146, 147, 148, 158, 161, 162, 163, 164, 165,
166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 200

ת

תגמול 77, 78, 111
תיק בנקאי 62, 63
תיק למסחר 29
תשואה להון 11
תשלום מבוסס מניות 77, 78, 79